

ΕΛΛΑΔΑ

ΜΙΑ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΣΤΟΥΣ ΣΒΑ

#HLPF2022

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΕΝΑ ΝΕΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ ΓΙΑ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΚΑΙ ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

COVID-19: ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ ΧΡΕΙΑΖΟΝΤΑΙ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ

Για την καταπολέμηση της πανδημίας Covid-19, η ελληνική κυβέρνηση θέσπισε μέτρα περιορισμού των οικονομικών επιπτώσεων εξ αιτίας των απαγορεύσεων λειτουργίας, όπως προστασία των εργαζομένων μέσω παρεμβάσεων για εισοδηματική στήριξη και διατήρηση των θέσεων εργασίας, καθώς και στήριξη των επιχειρήσεων. Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας «Ελλάδα 2.0» εγκρίθηκε το 2021. Κινητοποιεί κονδύλια της ΕΕ για τον μετριασμό του οικονομικού και κοινωνικού αντίκτυπου, αντιμετωπίζει τα κενά παραγωγικότητας και επενδύσεων και ενισχύει τις προοπτικές ανάπτυξης, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την οικονομική και κοινωνική ανθεκτικότητα.

Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις καλούν την κυβέρνηση να ενισχύσει τις δυνατότητες του υποχρηματοδοτούμενου δημόσιου συστήματος υγείας, να ενισχύσει το σύστημα κοινωνικής προστασίας και να διευρύνει τη δημόσια παρέμβαση για τους εργαζομένους των οποίων οι ανάγκες δεν καλύπτονται. Η κυβέρνηση πρέπει να στηρίζει τη ρευστότητα των επιχειρήσεων, ιδιαίτερα των ΜΜΕ που αποτελούν τη ραχοκοκαλιά της οικονομίας και πλήττονται σημαντικά από την πανδημία. Οι κοινωνικοί στόχοι πρέπει να αποτελούν τον κατ'εξοχή γνώμονα της στρατηγικής ανάκαμψης, με προτεραιότητα στο κλείσιμο του χάσματος της απασχόλησης έναντι του παραγωγικού και επενδυτικού χάσματος.

ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΩΝ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΣΤΙΣ ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Το 2017, η Ελλάδα ενέκρινε μια δέσμη οκτώ εθνικών προτεραιοτήτων που εμπεριέχουν τους 17 Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), σύμφωνα με την Εθνική Στρατηγική για την Ανάπτυξη που εγκρίθηκε το 2018. Στόχος της στρατηγικής είναι η ενίσχυση της οικονομίας, η προαγωγή της κοινωνικής ευημερίας και της δικαιοσύνης χωρίς αποκλεισμούς, η διασφάλιση της περιβαλλοντικής προστασίας και η προστασία του μοναδικού οικολογικού πλούτου της χώρας. Το διυπουργικό συντονιστικό δίκτυο συντονίζει τις εθνικές προσπάθειες για την επίτευξη των ΣΒΑ μακροπρόθεσμα. Τα επιτελικά υπουργεία, μαζί με την ΕΛΣΤΑΤ, διεξήγαγαν τρεις γύρους διαβουλεύσεων και διερεύνησης για να προσδιορίσουν τους επαρκέστερους δείκτες για την παρακολούθηση της προόδου σε εθνικό επίπεδο. Οι πόροι επιμερίστηκαν σε εθνικά σχέδια για την εφαρμογή των ΣΒΑ χρησιμοποιώντας υπάρχοντα χρηματοπιστωτικά εργαλεία προερχόμενα και από την Ευρωπαϊκή

Ένωση (Συμφωνίες ευρωπαϊκής σύμπραξης για την περίοδο 2021-2027, Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο 2021-2027, «Next Generation EU» κ.λπ.).

Η κυβέρνηση περιλαμβάνει περιστασιακά τους εκπροσώπους εργοδοτών και εργαζομένων στην εφαρμογή των ΣΒΑ. Η διαβούλευση με ενδιαφερομένους δεν είναι υποχρεωτική και δεν έχει καθιερωθεί μια δομημένη συμμετοχή, τουλάχιστον όχι με την έννοια της συμμετοχής των συνδικαλιστικών οργανώσεων. Οι συνδικαλιστικές οργανώσεις τονίζουν τον καθοριστικό ρόλο του αποτελεσματικού και ουσιαστικού κοινωνικού διαλόγου στην επίτευξη ευρείας εθνικής συναίνεσης σχετικά με τη χάραξη πολιτικών, την ενίσχυση της ανθεκτικότητας της αγοράς εργασίας και την επιτυχημένη ανάκαμψη της χώρας. Η κυβέρνηση πρέπει επίσης να διασφαλίσει την εφαρμογή της εργατικής νομοθεσίας και των συλλογικών συμβάσεων εργασίας.

ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

Περιστασιακή πρόσβαση σε περιορισμένες πληροφορίες

ΔΙΑΒΟΥΛΕΥΣΕΙΣ

Άτυπες ή ειδικές διαβουλεύσεις

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ

Οι κοινωνικοί εταίροι συνεισφέρουν ατομικά στο εθνικό σχέδιο ΣΒΑ της κυβέρνησης

ΓΙΝΕΤΑΙ (ΣΩΣΤΗ) ΔΟΥΛΕΙΑ;

Αν και η Ελλάδα έχει «πολύ υψηλό» επίπεδο ανθρώπινης ανάπτυξης (0,888 κατά τον δείκτη του ΟΗΕ το 2019), η επίτευξη του **στόχου 1.1 (εξάλειψη της ακραίας φτώχειας για όλους)** αποτελεί πρόκληση. Μετά τις κοινωνικές μεταβιβάσεις, το 18,4% του πληθυσμού από 18 έως 64 ετών και το 10% του απασχολούμενου πληθυσμού αντιμετωπίζει κίνδυνο φτώχειας. Για τον **στόχο 1.3 (κατάλληλα συστήματα κοινωνικής προστασίας)** έχουν θεσπιστεί μέτρα, ενώ το 64% του πληθυσμού λαμβάνει τουλάχιστον ένα επίδομα. Οι συνολικές δαπάνες για κοινωνική προστασία και υγεία ανέρχονται σε 23,8% του ΑΕΠ (**στόχος 1α – διασφάλιση σημαντικής κινητοποίησης πόρων**).

Απαιτείται πρόοδος για την επίτευξη του **στόχου 5.4 (αναγνώριση και εκτίμηση της μη αμειβόμενης φροντίδας και οικιακής εργασίας)**. Το 2014, οι γυναίκες αφιέρωναν περίπου 18% του χρόνου τους σε αυτόν τον τομέα. Εφαρμόστηκαν στοχευμένα προγράμματα απασχόλησης και υπηρεσίες παιδικής φροντίδας, ενώ η πρόσφατη νομοθεσία προβλέπει από κοινού γονική άδεια ανεξαρτήτως του καθεστώτος απασχόλησης. Για την επίτευξη του **στόχου 5.5 (διασφάλιση της πλήρους και αποτελεσματικής συμμετοχής των γυναικών καθώς και των ισότιμων ευκαιριών ανάληψης ηγετικού ρόλου των γυναικών σε όλα τα επίπεδα)**, θεσπίστηκε η συμμετοχή των γυναικών στην Τοπική Αυτοδιοίκηση και το Κοινοβούλιο σε ποσοστό 40%. Το 2018, οι γυναίκες κατείχαν 27,5% των διευθυντικών θέσεων. Η συνεκτίμηση της διάστασης του φύλου εφαρμόζεται στην παιδεία, την υγεία και την κοινωνική αλληλεγγύη και τον κρατικό προϋπολογισμό.

Ο στόχος 8.3 (**επισήμοποίηση**) αποτελεί σημαντική πρόκληση. Η αδήλωτη οικονομία εκτιμάται στο 25% του ΑΕΠ. Έως το 2018, το μερίδιο της χαμηλά αμειβόμενης εργασίας είχε αυξηθεί σε 16,4% και το μερίδιο της επισφαλούς εργασίας διατηρούνταν στο 1/4 της συνολικής απασχόλησης. Ως προς τον **στόχο 8.5 (επίτευξη πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και αξιοπρεπών θέσεων εργασίας)**, η ανεργία ανέρχεται στο 12,7% για τους άνδρες και στο 18,8% για τις γυναίκες. Τα ποσοστά ανεργίας και υποαπασχόλησης στους νέους 15 έως 24 ετών είναι τα υψηλότερα στην ΕΕ (35% και 46,5%). Το **ποσοστό των νέων που δεν απασχολούνται, μορφώνονται ή εκπαιδεύονται (στόχος 8.6)** παραμένει ένα από τα υψηλότερα στην ΕΕ με 13,2%. Χρειάζονται προσπάθειες για την επίτευξη του **στόχου 8.7 (εξάλειψη της αναγκαστικής εργασίας, τερματισμός της σύγχρονης δουλειάς, της εμπορίας ανθρώπων και της**

παιδικής εργασίας): το 2014, 100.000-150.000 παιδιά κάτω των 18 εργάζονταν και το 2018, 89.000 ενήλικοι ζούσαν σε καθεστώς σύγχρονης δουλειάς. Υπήρξαν εμπόδια για την επίτευξη του **στόχου 8.8 (προστασία εργασιακών δικαιωμάτων και προαγωγή ασφαλών συνθηκών εργασίας για όλους τους εργάτες)**. Οι συλλογικές διαπραγματεύσεις λάμβαναν χώρα σε εθνικό, κλαδικό και εταιρικό επίπεδο και η Εθνική Γενική Συλλογική Σύμβαση Εργασίας (ΕΓΣΣΕ) αποτελούσε τη βάση διαπραγμάτευσης. Όμως, οι αλλαγές που θεσπίστηκαν μετά την κρίση του 2010 και τη χρηματοοικονομική στήριξη από ΔΝΤ και ΕΕ μετέβαλαν αυτή τη δομή. Αν και κάποια μέτρα άρτηκαν το 2018, οι συλλογικές διαπραγματεύσεις δεν έχουν επανέλθει και ο κατώτατος μισθός καθορίζεται με υπουργική απόφαση.

Ο **στόχος 10.4 (υιοθέτηση πολιτικών, ιδιαίτερα φορολογικών και μισθολογικών, καθώς και πολιτικών κοινωνικής προστασίας, και προοδευτική επίτευξη μεγαλύτερης ισότητας)** αποτελεί σημαντική πρόκληση. Το μερίδιο της εργασίας στο ΑΕΠ μειώθηκε σε 50,3% το 2017, το μερίδιο των υψηλότερα και χαμηλότερα αμειβόμενων επί συνολικού ΑΕΠ διατηρήθηκε στάσιμο και ο νόμιμος κατώτατος μισθός μειώθηκε.

Για την επίτευξη του **στόχου 13.2 (ενσωμάτωση των μέτρων για την κλιματική αλλαγή στις εθνικές πολιτικές, στρατηγικές και σχεδιασμούς)**, το νέο νομοσχέδιο που θεσπίστηκε τον Νοέμβριο του 2021 θέτει ποσοτικούς στόχους για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου σύμφωνα με τον στόχο της ΕΕ για κλιματική ουδετερότητα το 2050. Οι στόχοι θα επανεξετάζονται ανά πενταετία για επτά τομείς της οικονομίας: ηλεκτροπαραγωγή και παραγωγή θερμότητας, μεταφορές, βιομηχανία, κτήρια, γεωργία και κτηνοτροφία, απορρίμματα, χρήσεις γης και δασοκομικές δραστηριότητες. Κονδύλια, σχέδια και πρωτοβουλίες εφαρμόζονται για την επίτευξη δίκαιης μετάβασης και οι κοινωνικοί εταίροι συμμετέχουν στο πλαίσιο της ΕΓΣΣΕ για το 2021.

Σε σχέση με τον **ΣΒΑ 16 (ειρηνικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνίες, πρόσβαση στη δικαιοσύνη για όλους και αποτελεσματικοί θεσμοί) σημειώθηκε μέτρια βελτίωση**. Στον Δείκτη Παγκοσμίων Δικαιωμάτων 2021 της ITUC, η Ελλάδα εντάσσεται στην κατηγορία 4 – συστηματικές παραβιάσεις δικαιωμάτων (μέχρι πρότινος στην κατηγορία 5).

ΟΙ ΣΥΝΔΙΚΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΙΣ ΖΗΤΟΥΝ ΝΑ ΜΗΝ ΜΕΙΝΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΣΤΟ ΠΕΡΙΘΩΡΙΟ

Για να διασφαλιστεί η ανάκαμψη από την κρίση και η ανθεκτικότητα με βάση τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ), οι Συνδικαλιστικές Οργανώσεις καλούν την ελληνική κυβέρνηση:

- να διασφαλίσει ότι και οι 17 ΣΒΑ εξακολουθούν να έχουν προτεραιότητα στον εθνικό σχεδιασμό, σύμφωνα με τις εθνικές προτεραιότητες και την Εθνική Στρατηγική για την Ανάπτυξη·
- να διασφαλίσει τη διεξαγωγή δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με την ανάπτυξη πολιτικών για την επίτευξη των ΣΒΑ, συμπεριλαμβανομένης μιας δομημένης διαδικασίας κοινωνικού διαλόγου· και
- να εφαρμόσει πολιτικές για την επίτευξη των στόχων ΣΒΑ, διασφαλίζοντας ότι η ανάκαμψη στην Ελλάδα καθοδηγείται από κοινωνικούς στόχους.

ΟΙ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ
ΑΠΑΙΤΟΥΝ ΕΝΑ ΝΕΟ
ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΛΑΙΟ
ΓΙΑ ΑΝΑΚΑΜΨΗ ΚΑΙ
ΑΝΘΕΚΤΙΚΟΤΗΤΑ

Η παρούσα δημοσίευση πραγματοποιήθηκε με τη συνδρομή της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το περιεχόμενο της παρούσας δημοσίευσης αποτελεί αποκλειστική ευθύνη της TUDCN/ITUC και δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να θεωρηθεί ότι αντικατοπτρίζει τις απόψεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης.